

Kvazikonvexní funkce

Nechť $M \dots$ konvexní množina

$f: M \rightarrow \mathbb{R} \dots$ funkce

Připomeňme:

• f je konvexní \Leftrightarrow

$$\forall x_1, x_2 \in M$$

$$\forall \lambda_1, \lambda_2 \geq 0, \lambda_1 + \lambda_2 = 1: f(\lambda_1 x_1 + \lambda_2 x_2) \leq \lambda_1 f(x_1) + \lambda_2 f(x_2)$$

• f je explicitně konvexní \Leftrightarrow je konvexní &

$$\forall x_1, x_2 \in M, f(x_1) \neq f(x_2), \forall \lambda_1, \lambda_2 > 0, \lambda_1 + \lambda_2 = 1: f(\lambda_1 x_1 + \lambda_2 x_2) < \lambda_1 f(x_1) + \lambda_2 f(x_2)$$

• f je striktně konvexní \Leftrightarrow

$$\forall x_1, x_2 \in M, x_1 \neq x_2, \forall \lambda_1, \lambda_2 > 0, \lambda_1 + \lambda_2 = 1: f(\lambda_1 x_1 + \lambda_2 x_2) < \lambda_1 f(x_1) + \lambda_2 f(x_2)$$

Pozorování:

f je striktně konvexní \Rightarrow je explicitně konvexní \Rightarrow je konvexní.

Nyní zavedeme nové pojmy.

Def.: f je kvazikonvexní \Leftrightarrow

$$\forall x_1, x_2 \in M$$

$$\forall \lambda_1, \lambda_2 \geq 0, \lambda_1 + \lambda_2 = 1: f(\lambda_1 x_1 + \lambda_2 x_2) \leq \max\{f(x_1), f(x_2)\}$$

Def.: f je explicitně kvazikonvexní \Leftrightarrow je kvazikonvexní &

$$\forall x_1, x_2 \in M, f(x_1) \neq f(x_2), \forall \lambda_1, \lambda_2 > 0, \lambda_1 + \lambda_2 = 1: f(\lambda_1 x_1 + \lambda_2 x_2) < \max\{f(x_1), f(x_2)\}$$

Def.: f je striktně kvazikonvexní \Leftrightarrow

$$\forall x_1, x_2 \in M, x_1 \neq x_2, \forall \lambda_1, \lambda_2 > 0, \lambda_1 + \lambda_2 = 1: f(\lambda_1 x_1 + \lambda_2 x_2) < \max\{f(x_1), f(x_2)\}$$

Pozorování:

f je striktně kvazikonvexní \Rightarrow je explicitně kvazikonvexní \Rightarrow

\Rightarrow je kvazikonvexní

Připomeňme:

- funkce f je konkávní $\Leftrightarrow -f$ je konvexní
- funkce f je explicitně konkávní $\Leftrightarrow -f$ je explicitně konvexní
- funkce f je striktně konkávní $\Leftrightarrow -f$ je striktně konvexní

Charakteristika / porovnání:

Funkce f je lineární (afinní) \Leftrightarrow je konvexní i konkávní zároveň.

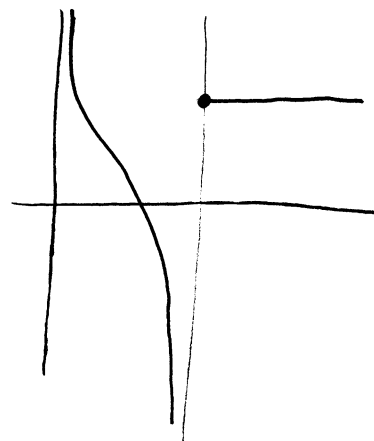
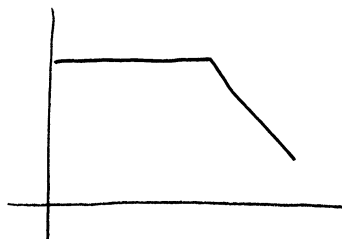
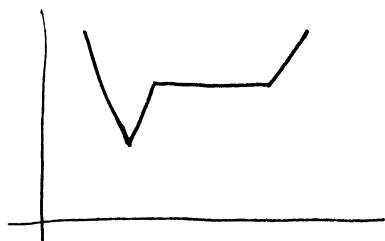
Definice:

- f je kvazikonkávní $\Leftrightarrow -f$ je kvazikonvexní
- f je explicitně kvazikonkávní $\Leftrightarrow -f$ je explicitně kvazikonvexní
- f je striktně kvazikonkávní $\Leftrightarrow -f$ je striktně kvazikonvexní

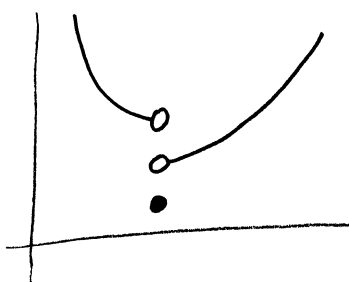
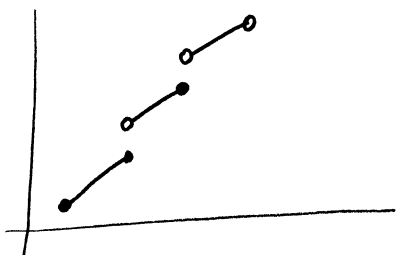
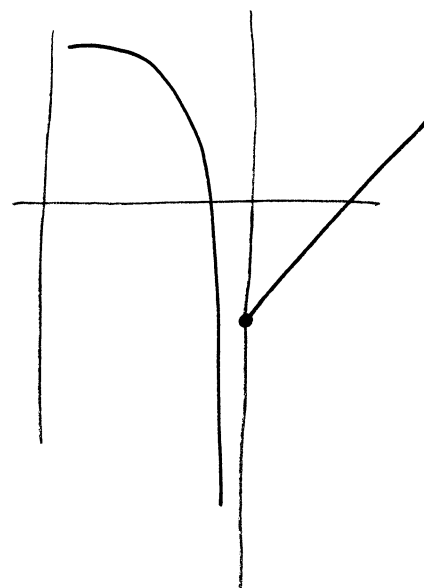
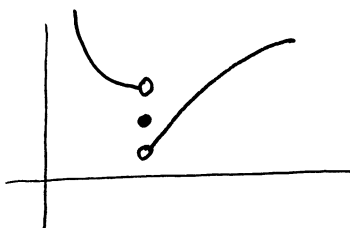
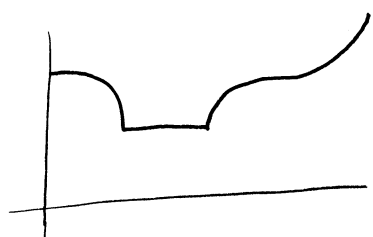
Definice:

Funkce f je kvazilineární \Leftrightarrow je kvazikonvexní i kvazikonkávní zároveň.

Příklady funkcí kvazikonvexních:

Příklady funkcí explicitně kvazikonvexních:

Uvědomění: Necht' $f \dots$ kvazikonvexní

Potom $\forall m \in \mathbb{N} \quad \forall x_1, \dots, x_m \in M \quad \forall \lambda_1, \dots, \lambda_m \geq 0, \quad \lambda_1 + \dots + \lambda_m = 1:$

$$f(\lambda_1 x_1 + \dots + \lambda_m x_m) \leq \max \{ f(x_1), \dots, f(x_m) \}$$

Věta: Necht' $m \in \mathbb{N}, f_1, \dots, f_m \dots$ kvazikonvexní

$$\lambda_1, \dots, \lambda_m \geq 0$$

Potom $\lambda_1 f_1 + \dots + \lambda_m f_m \dots$ je také kvazikonvexní

Věta: Necht' $m \in \mathbb{N}, f_1, \dots, f_m \dots$ kvazikonvexní

Potom $\max \{ f_1, \dots, f_m \} \dots$ je také kvazikonvexní

Věta: Jestliže $f(x) \dots$ kvazikonvexní,

potom $f(Ay + b) \dots$ je také kvazikonvexní.

Věta: (Charakterizace kvazikonvexních funkcí)

necht' $M \dots$ konvexní množina

$$f: M \rightarrow \mathbb{R} \dots \text{ funkce}$$

Funkce f je kvazikonvexní na $M \iff$

$\forall \alpha \in \mathbb{R} : \text{množina } \underbrace{\{x \in M; f(x) \leq \alpha\}}_{\{f \leq \alpha\} \dots \text{ dolní } \alpha\text{-řez funkce } f}$ je konvexní.

Analogicky: Funkce f je kvazikonkávní na $M \iff$

$\forall \alpha \in \mathbb{R} : \underbrace{\{x \in M; f(x) \geq \alpha\}}_{\{f \geq \alpha\} \dots \text{ horní } \alpha\text{-řez funkce } f}$ je konvexní

$\{f \geq \alpha\} \dots$ horní α -řez funkce f

Připomeňme: f ... kvaikonvexní $\Leftrightarrow \forall a \in \mathbb{R}: \{x \in M; f(x) \leq a\}$... konvexní

Důsledek: Uvažujme optimalizační úlohu

$$\begin{aligned} & \min f(x) \\ & \text{r. p. } g_i(x) \leq b_i \quad \text{pro } i=1, \dots, m, \end{aligned}$$

kde funkce g_1, \dots, g_m jsou kvaikonvexní.

Potom množina přípustných řešení

$$M = \{x \in \tilde{M}; g_i(x) \leq b_i \text{ pro } i=1, \dots, m\}$$

je konvexní.

Věta: Necht' M je konvexní množina
a $f: M \rightarrow \mathbb{R}$ je konvexní funkce.

Potom f je explicitně kvaikonvexní.

Věta (uvědomí): Necht' M je konvexní množina
a $f: M \rightarrow \mathbb{R}$ je funkce.

a) jestliže f je explicitně kvaikonvexní,
potom každé její lokální minimum je jejím globálním minimem.

b) jestliže f je kvaikonvexní, potom

$$M_{opt} = \arg \min_{x \in M} f(x) = \{x^* \in M; f(x^*) = \min_{x \in M} f(x)\}$$

je konvexní.

c) jestliže f je striktně kvaikonvexní,
potom M_{opt} je nejvýše jednobodová.

Věta: Platí:

jestliže	f	konvexní		konkávní	
		nezáporná	nekladná		nezáporná
	g	konkávní		konvexní	
		kladná		záporná	
potom	$\frac{f}{g}$	explicitně kvazikonvexní			

Věta: Platí:

jestliže	f	konvexní	konkávní	konvexní
		nekladná		nekladná
	g	konvexní	konkávní	konkávní
		nekladná		nezáporná
potom	f · g	explicitně kvazikonkávní		explicitně kvazikonvexní

Věta: Platí:

$g_1(x), \dots, g_m(x)$	jsou konvexní	
$\varphi(y_1, \dots, y_m)$	(explicitně) kvazikonvexní	(explicitně) kvazikonkávní
	je neklesající v proměnné y_i , jestliže $g_i(x)$ není lineární	je nerostoucí v proměnné y_i , jestliže $g_i(x)$ není lineární
$\varphi(g_1(x), \dots, g_m(x))$	(explicitně) kvazikonvexní	(explicitně) kvazikonkávní

Věta: Platí:

$g_1(x), \dots, g_m(x)$	jsou konkávní	
$\varphi(y_1, \dots, y_m)$	(explicitně) kvazikonkávní	(explicitně) kvazikonkávní
	je neklesající v proměnné y_i , jestliže g_i není lineární	je nerostoucí v proměnné y_i , jestliže g_i není lineární
$\varphi(g_1(x), \dots, g_m(x))$	(explicitně) kvazikonkávní	(explicitně) kvazikonkávní

Věta: Platí:

jestliže $g(x)$	kvazikonvexní		kvazikonkávní	
	neklesající	nerostoucí	neklesající	nerostoucí
potom $\varphi(g(x))$	kvazikonvexní	kvazikonkávní	kvazikonkávní	kvazikonvexní

Věta: Platí:

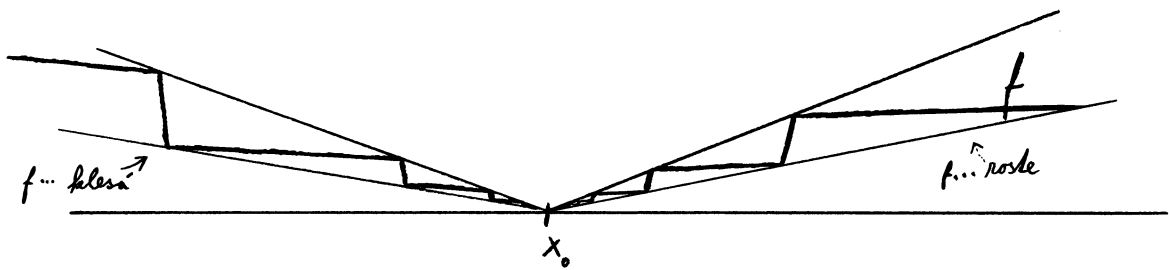
jestliže $g(x)$	explicitně kvazikonvexní		explicitně kvazikonkávní	
	rostoucí	klesající	rostoucí	klesající
potom $\varphi(g(x))$	explicitně kvazikonvexní	explicitně kvazikonkávní	explicitně kvazikonkávní	explicitně kvazikonvexní

Nechť M je otevřená (a konvexní) množina

a $f: M \rightarrow \mathbb{R}$ je funkce.

Již víme: Jestliže funkce f je konvexní, potom jednosměrná směrová derivace $S_{\vec{n}}^+ f(x)$ existuje v každém bodě $x \in M$ a pro každý směr \vec{n} .

Poznámka: Jestliže však funkce f je kvazikonvexní, potom jednosměrná směrová derivace $S_{\vec{n}}^+ f(x)$ existovat nemusí:

Proto budeme pracovat s dolními Diniho jednosměrnými směrovými derivacemi.

[To v případě funkcí kvazikonvexních.

V případě kvazikonkávních funkcí přejdeme k horním Diniho jednosměrným směrovým derivacím.]

Def.: Dolní Diniho jednosměrná směrová derivace funkce f v bodě x :

$$\underline{D}_{\vec{n}}^+ f(x) = D_{+(\vec{n})} f(x) = \liminf_{t \rightarrow 0^+} \frac{f(x+t\vec{n}) - f(x)}{t}$$

Def.: Horní Diniho -||- derivace:

$$\overline{D}_{\vec{n}}^+ f(x) = D_{(\vec{n})}^+ f(x) = \limsup_{t \rightarrow 0^+} \frac{f(x+t\vec{n}) - f(x)}{t}$$

Poznámka: Výhodou Diniho směrových derivací je, že existují vždy

Pozorování: jednosměrná směrová derivace $S_{\vec{n}}^+ f(x)$ existuje \Leftrightarrow

$$\Leftrightarrow \underline{D}_{\vec{n}}^+ f(x) = S_{\vec{n}}^+ f(x) = \overline{D}_{\vec{n}}^+ f(x)$$

..... horní i dolní Diniho jednosměrné směrové derivace se rovnají

Věta: Necht' M je otevřená a konvexní.

Jestliže $f: M \rightarrow \mathbb{R}$ je kvazikonvexní, potom

$$\forall x, y \in M: f(x) \geq f(y) \implies \underline{D}_{y-x}^+ f(x) \leq 0$$

Důkaz:

- zvolme $x, y \in M$

- předpokládáme, že $f(x) \geq f(y)$

- protože f je kvazikonvexní

$$f(\lambda_1 x + \lambda_2 y) \leq \max\{f(x), f(y)\} \quad \text{pro } \lambda_1, \lambda_2 \geq 0, \lambda_1 + \lambda_2 = 1$$

neboli $f(x + \lambda \cdot (y-x)) \leq f(x) \quad \text{pro } \lambda \in (0, 1)$

- tudíž

$$\underline{D}_{y-x}^+ f(x) = \liminf_{\lambda \rightarrow 0^+} \frac{f(x + \lambda(y-x)) - f(x)}{\lambda} \leq 0 \quad \text{c. l. d.}$$

Poznámka: Jestliže f je kvazikonvexní a v bodě x má Gâteauxovu derivaci,

tzv. směrná věta má tvar:

$$\forall x, y \in M: f(x) \geq f(y) \implies D_{y-x} f(x) \leq 0$$

Definice: Necht' M je otevřená.

Funkce $f: M \rightarrow \mathbb{R}$ je lokálně kvazikonvexní v bodě $x \in M \iff$

$$\forall y \in M: f(y) \leq f(x) \implies D_{y-x} f(x) \leq 0$$

Připomeňme: Funkce $f: M \rightarrow \mathbb{R}$ je spojitá v bodě $x_0 \in M \Leftrightarrow$

$$\forall \varepsilon > 0 \exists \delta > 0 \forall x \in M: \|x - x_0\| < \delta \Rightarrow |f(x) - f(x_0)| < \varepsilon$$

$$\text{neboli} \quad f(x_0) - \varepsilon < f(x) < f(x_0) + \varepsilon$$

Ekvivalentně:

$$\lim_{x \rightarrow x_0} f(x) = f(x_0)$$

Platí: Na kompaktní množině M nabývá spojitá funkce f svého globálního maxima i globálního minima.

Def.: Funkce $f: M \rightarrow \mathbb{R}$ je v bodě $x_0 \in M$ polospojitá zdola \Leftrightarrow

$$\forall \varepsilon > 0 \exists \delta > 0 \forall x \in M: \|x - x_0\| < \delta \Rightarrow f(x_0) - \varepsilon < f(x)$$

Ekvivalentně:

$$f(x_0) \leq \liminf_{x \rightarrow x_0} f(x)$$

Platí: Jestliže funkce $f: M \rightarrow \mathbb{R}$ je polospojitá zdola na kompaktní množině M , potom nabývá svého globálního minima.

Def.: Funkce $f: M \rightarrow \mathbb{R}$ je v bodě $x_0 \in M$ polospojitá shora \Leftrightarrow

$$\forall \varepsilon > 0 \exists \delta > 0 \forall x \in M: \|x - x_0\| < \delta \Rightarrow f(x) < f(x_0) + \varepsilon$$

Ekvivalentně:

$$\limsup_{x \rightarrow x_0} f(x) \leq f(x_0)$$

Platí: Jestliže funkce $f: M \rightarrow \mathbb{R}$ je polospojitá shora na kompaktní množině M , potom nabývá svého globálního maxima.

⊙: Funkce f je spojitá \Leftrightarrow je polospojitá shora i zdola.

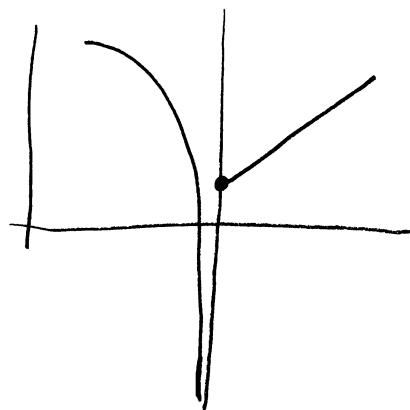
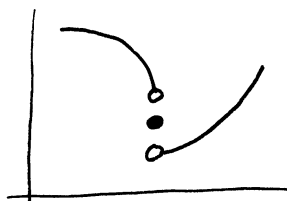
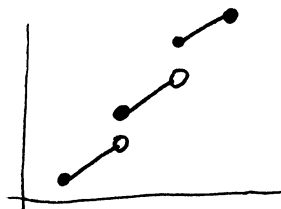
Poznámka: Funkce $f: M \rightarrow \mathbb{R}$ je

- spojitá \Leftrightarrow je spojitá v každém bodě $x_0 \in M$,
- polospojitá zdola \Leftrightarrow je polospojitá zdola v každém bodě $x_0 \in M$,
- polospojitá shora \Leftrightarrow je polospojitá shora v každém bodě $x_0 \in M$.

Nechť M je konvexní množina
a $f: M \rightarrow \mathbb{R}$ je funkce

již víme: Jestliže f je konvexní a množina M má konečnou dimenzi,
potom f je spojitá.

Poznámka: Viděli jsme však už, že když funkce f je (explicitně) kvazikonvexní,
potom nemusí být polospojitá zdola:

Klasický výsledek je následující:

Věta: Nechť M je otevřená a konvexní množina

a $f: M \rightarrow \mathbb{R}$ je libovolná spojitá a (Gâteauxovská) diferencovatelná funkce.

Potom

funkce f je kvazikonvexní \Leftrightarrow je lokálně kvazikonvexní
v každém bodě $x \in M$

$$\forall x \in M \quad \forall y \in M: f(y) \leq f(x) \Rightarrow D_{y-x} f(x) \leq 0.$$

Dokážeme obecnější výsledek.

úloha: Necht' M je otevířená a konvexní množina

a $f: M \rightarrow \mathbb{R}$ je funkce polospojitá zdola
(libovolná)

Potom

funkce f je kvazikonvexní \Leftrightarrow funkce f je lokálně kvazikonvexní
v každém bodě $x \in M$

$$\forall x \in M \forall y \in M: f(y) \leq f(x) \Rightarrow \underline{D}_{y-x}^+ f(x) \leq 0$$

Důkaz:

\Rightarrow ... už máme dokázáno

\Leftarrow (sporem)

- předpokládáme, že f není kvazikonvexní

- tedy $\exists x_1, x_2 \in M \exists \hat{\lambda}_1, \hat{\lambda}_2 \geq 0, \hat{\lambda}_1 + \hat{\lambda}_2 = 1: f(\hat{\lambda}_1 x_1 + \hat{\lambda}_2 x_2) > \max \{f(x_1), f(x_2)\}$

- položíme pro stručnost:

$$\alpha = \max \{f(x_1), f(x_2)\}$$

$$\hat{\lambda} = \hat{\lambda}_1$$

$$\hat{x} = \hat{\lambda}_1 x_1 + \hat{\lambda}_2 x_2$$

$$\varphi(\lambda) = f((1-\lambda) \cdot x_1 + \lambda \cdot x_2)$$

$$= f(x_1 + \lambda \cdot (x_2 - x_1))$$

- ověřme si:

$$\underbrace{\varphi(0) = f(x_1)}_{\leq \alpha}$$

$$\underbrace{\varphi(\hat{\lambda}) = f(\hat{x})}_{> \alpha}$$

$$\underbrace{\varphi(1) = f(x_2)}_{\leq \alpha}$$

, tudíž $0 < \hat{\lambda} < 1$

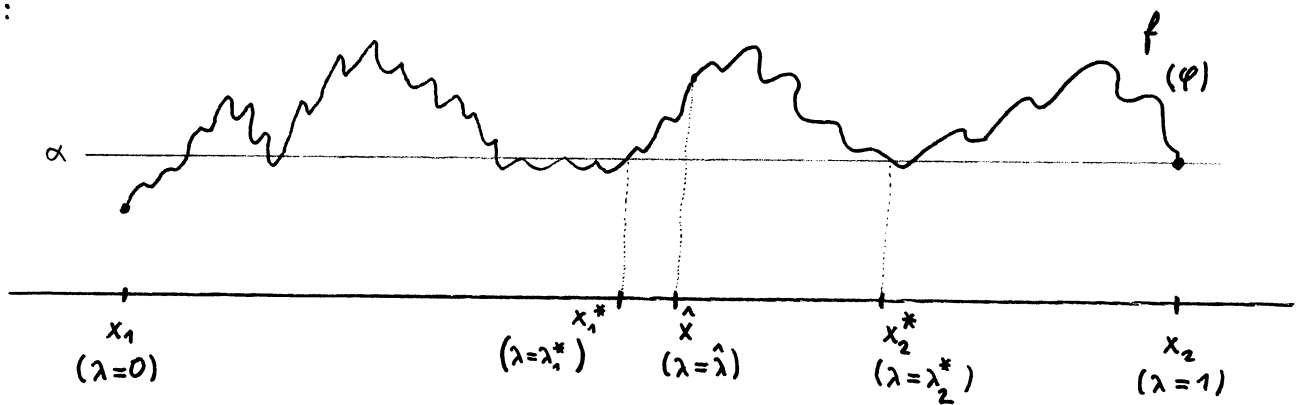
- přejmě: $\varphi \dots$ je (rovně) polospojitá zdola v intervalu $\langle 0, 1 \rangle$

- a derivace je:

$$\underline{D}_{+1}^+ \varphi(\lambda) = \liminf_{\lambda \rightarrow 0^+} \frac{\varphi(\lambda+1) - \varphi(\lambda)}{1} = \liminf_{\lambda \rightarrow 0^+} \frac{f(x_1 + (\lambda+1)(x_2 - x_1)) - f(x_1 + \lambda(x_2 - x_1))}{1}$$

$$= \underline{D}_{x_2 - x_1}^+ f(x_1 + \lambda \cdot (x_2 - x_1))$$

Máme:

Necht

$$\lambda_1^* = \inf \{ \lambda' \in (0, \hat{\lambda}) ; \forall \lambda \in \langle \lambda', \hat{\lambda} \rangle : \varphi(\lambda) > \alpha \}$$

$$\lambda_2^* = \sup \{ \lambda' \in \langle \hat{\lambda}, 1 \rangle ; \forall \lambda \in \langle \hat{\lambda}, \lambda' \rangle : \varphi(\lambda) > \alpha \}$$

Položme

$$x_1^* = \lambda_1^* x_1 + (1 - \lambda_1^*) x_2$$

$$x_2^* = \lambda_2^* x_1 + (1 - \lambda_2^*) x_2$$

Nyní:

- jestliže $\lambda_1^* = 0$, pak $\varphi(0) = f(x_1) \leq \alpha$

- jinak, díky polospojitosti radola

$$\varphi(\lambda_1^*) = f(x_1^*) \leq \liminf_{x \rightarrow x_1^*} f(x) \leq \liminf_{\lambda \rightarrow \lambda_1^{*-}} \varphi(\lambda) \leq \alpha$$

Obdobně

- jestliže $\lambda_2^* = 1$, pak $\varphi(1) = f(x_2) \leq \alpha$

- jinak, protože f je polospojitá radola

$$\varphi(\lambda_2^*) = f(x_2^*) \leq \liminf_{x \rightarrow x_2^*} f(x) \leq \liminf_{\lambda \rightarrow \lambda_2^{*+}} \varphi(\lambda) \leq \alpha$$

Dohromady máme:

$$\varphi(\lambda_1^*), \varphi(\lambda_2^*) \leq \alpha < \varphi(\hat{\lambda}), \text{ tudíž } \lambda_1^* < \hat{\lambda} < \lambda_2^*$$

Dále stejně platí

$$\forall \lambda \in (\lambda_1^*, \lambda_2^*) : \varphi(\lambda) > \alpha$$

máme $\forall \lambda \in (\lambda_1^*, \lambda_2^*) : f(\lambda x_1 + (1-\lambda)x_2) = \varphi(\lambda) > \alpha \geq f(x_1), f(x_1^*), f(x_2^*), f(x_2)$

- tudíž podle předpokladu

- kde pro stručnost budeme $x = \lambda x_1 + (1-\lambda)x_2$

pro každé $\lambda \in (\lambda_1^*, \lambda_2^*)$ platí:

$$\underline{D}_{x_1-x}^+ f(x) \leq 0 \quad \text{a} \quad \underline{D}_{x_1^*-x}^+ f(x) \leq 0 \quad \longrightarrow \text{tudíž} \longrightarrow \underline{D}_{-1}^+ \varphi(\lambda) \leq 0$$

$$\underline{D}_{x_2-x}^+ f(x) \leq 0 \quad \text{a} \quad \underline{D}_{x_2^*-x}^+ f(x) \leq 0 \quad \longrightarrow \text{tudíž} \longrightarrow \underline{D}_{+1}^+ \varphi(\lambda) \leq 0$$

Tedy, podle předpokladu, platí $\forall \lambda \in (\lambda_1^*, \lambda_2^*) : \underline{D}_{-1}^+ \varphi(\lambda) \leq 0$ & $\underline{D}_{+1}^+ \varphi(\lambda) \leq 0$

Ukážeme - pomocí věty Rolleovy a Lagrangeovy věty o střední hodnotě -

že funkce φ je v intervalu $(\lambda_1^*, \lambda_2^*)$ nerostoucí i neklesající, tedy stacionární (konstantní)

- Ukážeme, že φ je v $(\lambda_1^*, \lambda_2^*)$ stacionární (konstantní):

- zvol $\lambda_1, \lambda_2 \in (\lambda_1^*, \lambda_2^*)$, $\lambda_1 < \lambda_2$

- uvažuj funkci

$$\psi(\lambda) = \varphi(\lambda) - \varphi(\lambda_1) + \frac{\lambda - \lambda_1}{\lambda_2 - \lambda_1} \cdot (\varphi(\lambda_2) - \varphi(\lambda_1))$$

- rozlišíme dvě možnosti:

a) $\forall \lambda \in \langle \lambda_1, \lambda_2 \rangle : \psi(\lambda) \geq 0$

- pak v bodě $\lambda = \lambda_1$ a v bodě $\lambda = \lambda_2$ je globální minimum

- tudíž

$$\underline{D}_{+1}^+ \psi(\lambda_1) \geq 0 \quad \text{a} \quad \underline{D}_{-1}^+ \psi(\lambda_2) \geq 0$$

vidíme: $\psi(\lambda_1) = 0$
 $\psi(\lambda_2) = 0$

Tedy

$$\underline{D}_{+1}^+ \psi(\lambda_1) \geq 0$$

a

$$\underline{D}_{-1}^+ \psi(\lambda_2) \geq 0$$

$$\underbrace{\underline{D}_{+1}^+ \psi(\lambda_1)}_{\leq 0} + \frac{\varphi(\lambda_2) - \varphi(\lambda_1)}{\lambda_2 - \lambda_1} \geq 0$$

a

$$\underbrace{\underline{D}_{-1}^+ \psi(\lambda_2)}_{\leq 0} - \frac{\varphi(\lambda_2) - \varphi(\lambda_1)}{\lambda_2 - \lambda_1} \geq 0$$

tudíž $\frac{\varphi(\lambda_2) - \varphi(\lambda_1)}{\lambda_2 - \lambda_1} \geq 0$

a

tudíž $\frac{\varphi(\lambda_2) - \varphi(\lambda_1)}{\lambda_2 - \lambda_1} \leq 0$

tudíž $\varphi(\lambda_1) = \varphi(\lambda_2)$, protože $\lambda_1 < \lambda_2$.

$$\Rightarrow \varphi(\lambda_2) = \varphi(\lambda_1)$$

b) $\exists \lambda \in \langle \lambda_1, \lambda_2 \rangle : \psi(\lambda) < 0$

- funkce ψ je také polospojitá odola
- tudíž na kompaktním intervalu $\langle \lambda_1, \lambda_2 \rangle$ nabývá svého globálního minima
- minimum nechtě se nabývá v bodě $\lambda_0 \in \langle \lambda_1, \lambda_2 \rangle$
- zřejmě je $\psi(\lambda_0) < 0$ a $\psi(\lambda_1) = 0 = \psi(\lambda_2)$,
 tudíž $\lambda_0 \in (\lambda_1, \lambda_2)$

Pak

$$\underline{D}_{+1}^+ \psi(\lambda_0) \geq 0$$

a

$$\underline{D}_{-1}^+ \psi(\lambda_0) \geq 0$$

$$\underbrace{\underline{D}_{+1}^+ \psi(\lambda_0)}_{\leq 0} + \frac{\varphi(\lambda_2) - \varphi(\lambda_1)}{\lambda_2 - \lambda_1} \geq 0$$

a

$$\underbrace{\underline{D}_{-1}^+ \psi(\lambda_0)}_{\leq 0} - \frac{\varphi(\lambda_2) - \varphi(\lambda_1)}{\lambda_2 - \lambda_1} \geq 0$$

tudíž $\frac{\varphi(\lambda_2) - \varphi(\lambda_1)}{\lambda_2 - \lambda_1} \geq 0$

a

tudíž $\frac{\varphi(\lambda_2) - \varphi(\lambda_1)}{\lambda_2 - \lambda_1} \leq 0$

tudíž $\varphi(\lambda_1) = \varphi(\lambda_2)$.

$$\Rightarrow \varphi(\lambda_2) = \varphi(\lambda_1)$$

Tedy máme: $\forall \lambda_1, \lambda_2 \in (\lambda_1^*, \lambda_2^*) : \varphi(\lambda_1) = \varphi(\lambda_2)$

tudíž $\forall \lambda \in (\lambda_1^*, \lambda_2^*) : \varphi(\lambda) = \varphi(\hat{\lambda}) > \alpha$

Ovšem $\varphi(\lambda_1^*) \leq \alpha$ a $\varphi(\lambda_2^*) \leq \alpha$

Tedy $\underline{D}_{+1}^+ \varphi(\lambda_1^*) = +\infty$ a $\underline{D}_{-1}^+ \varphi(\lambda_2^*) = +\infty$

Máme : $\underline{D}_{+1}^+ \varphi(\lambda_1^*) = +\infty$ a $\underline{D}_{-1}^+ \varphi(\lambda_2^*) = +\infty$

neboli

$\underline{D}_{x_2^* - x_1^*}^+ f(x_1^*) = +\infty$ a $\underline{D}_{x_1^* - x_2^*}^+ f(x_2^*) = +\infty$

- jestliže $f(x_2^*) \leq f(x_1^*)$, potom podle předpokladu má být $\underline{D}_{x_2^* - x_1^*}^+ f(x_1^*) \leq 0$

- jestliže $f(x_1^*) \leq f(x_2^*)$, -/-

$\underline{D}_{x_1^* - x_2^*}^+ f(x_2^*) \leq 0$

Tedy f je kvazikonkávní.

c. b. d.

Funkce pseudokonvexní

Nechť M je otevřená množina

a $f: M \rightarrow \mathbb{R}$ je funkce.

Připomeňme: Funkce f je lokálně kvazikonvexní v bodě $x \in M \Leftrightarrow$

$$\forall y \in M: f(y) \leq f(x) \Rightarrow \underline{D}_{y-x}^+ f(x) \leq 0$$

Definice: Funkce f je (lokálně) pseudokonvexní v bodě $x \in M \Leftrightarrow$

$$\forall y \in M: f(y) < f(x) \Rightarrow \underline{D}_{y-x}^+ f(x) < 0$$

ekvivalentně: $\underline{D}_{y-x}^+ f(x) \geq 0 \Rightarrow f(y) \geq f(x)$

Definice: Funkce f je (lokálně) striktně pseudokonvexní v bodě $x \in M \Leftrightarrow$

$$\forall y \in M: \substack{y \neq x \\ f(y) \leq f(x)} \Rightarrow \underline{D}_{y-x}^+ f(x) < 0$$

ekvivalentně:
 $y \neq x \ \& \ \underline{D}_{y-x}^+ f(x) \geq 0 \Rightarrow f(y) > f(x)$

Definice: Funkce f je pseudokonvexní (na M) \Leftrightarrow je pseudokonvexní v každém bodě $x \in M$

Definice: Funkce f je striktně pseudokonvexní (na M) \Leftrightarrow je striktně pseudokonvexní v každém bodě $x \in M$

Def.: funkce f je pseudokonkávní v bodě $x \in M \Leftrightarrow -f$ je pseudokonvexní v bodě $x \in M$

funkce f je pseudokonkávní $\Leftrightarrow -f$ je pseudokonvexní

funkce f je pseudolineární \Leftrightarrow je pseudokonvexní i pseudokonkávní zároveň

funkce f je striktně pseudokonkávní v bodě $x \in M \Leftrightarrow -f$ je striktně pseudokonvexní v $x \in M$

funkce f je striktně pseudokonkávní $\Leftrightarrow -f$ je striktně pseudokonvexní

Už víme:

jestliže funkce f je kvazikonvexní, potom je lokálně kvazikonvexní v každém bodě $x \in M$:

$$\forall x \in M \quad \forall y \in M: f(y) \leq f(x) \implies \underline{D}_{y-x}^+ f(x) \leq 0$$

jestliže funkce f je polospojité radola a lokálně kvazikonvexní v každém bodě $x \in M$, potom je kvazikonvexní.

Nyní máme:

Věta: Množina M necht' je otevřená a konvexní.

jestliže funkce $f: M \rightarrow \mathbb{R}$ je konvexní, potom je pseudokonvexní.

Důkaz:

- zvolme dva body $x, y \in M$ takové, že $f(y) < f(x)$
- protože funkce f je konvexní, jednosměrnou směrovou derivaci $\underline{D}_r^+ f(x)$ má v bodě x ve všech směrech r a v bodě x je lokálně konvexní:

$$f(y) \geq f(x) + \underline{D}_{y-x}^+ f(x)$$

$$\underbrace{f(y) - f(x)}_{< 0} \geq \underline{D}_{y-x}^+ f(x) = \underline{D}_{y-x}^+ f(x)$$

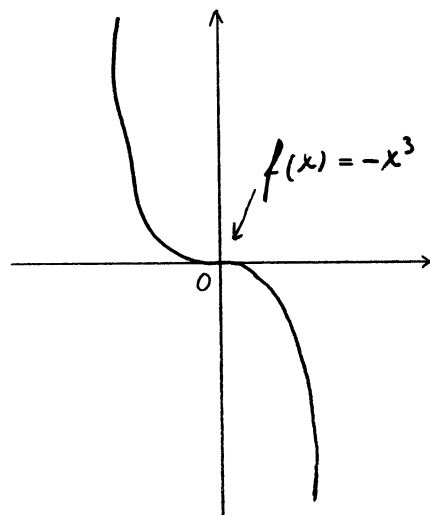
- tudíž $\underline{D}_{y-x}^+ f(x) < 0$,

c. b. d.

Poznámka:

jestliže funkce f je explicitně kvazikonvexní (a spojitá), potom nemusí být pseudokonvexní.

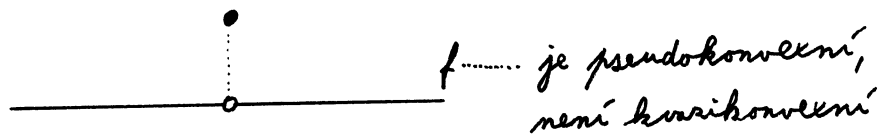
Např.:

..... je explicitně kvazikonvexní a spojitá
..... není pseudokonvexní

Boznámka: Jestliže funkce f je pseudokonvexní (a polospojité skoka), potom nemusí být kvazikonvexní.

Např.:

Lemma:

Množina M nechtě je otevřená a konvexní.
Jestliže funkce $f: M \rightarrow \mathbb{R}$ je pseudokonvexní a polospojité sdola, potom je kvazikonvexní.

Důkaz:

V podstatě kopírujeme důkaz poslední velké věty.

Důkaz provedeme sporem:

- předpokládáme, že f je pseudokonvexní

$$\forall x \in M \quad \forall y \in M: f(y) < f(x) \Rightarrow \underline{D}_{y-x}^+ f(x) < 0$$

a že f je polospojité sdola

- pro spor předpokládáme, že f není kvazikonvexní

- tedy $\exists x_1, x_2 \in M \quad \exists \hat{\lambda}_1, \hat{\lambda}_2 \geq 0, \hat{\lambda}_1 + \hat{\lambda}_2 = 1: f(\hat{\lambda}_1 x_1 + \hat{\lambda}_2 x_2) > \max\{f(x_1), f(x_2)\}$

- položí:

$$a = \max\{f(x_1), f(x_2)\}$$

$$\hat{\lambda} = \hat{\lambda}_1$$

$$\hat{x} = \hat{\lambda}_1 x_1 + \hat{\lambda}_2 x_2$$

$$\begin{aligned} \varphi(\lambda) &= f((1-\lambda)x_1 + \lambda x_2) \\ &= f(x_1 + \lambda(x_2 - x_1)) \end{aligned}$$

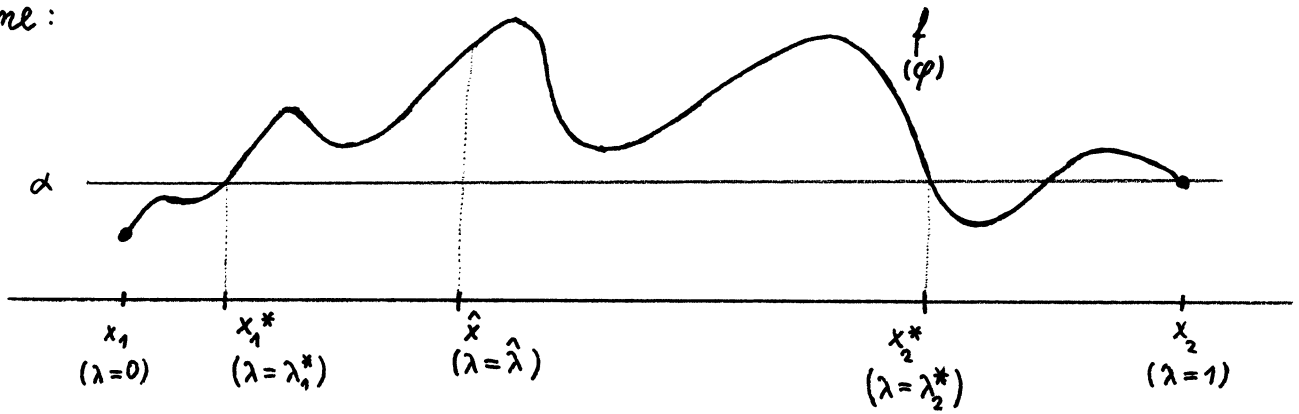
- vidíme: $\varphi(0) = f(x_1) \leq a$
 $\varphi(1) = f(x_2) \leq a$ a $\varphi(\hat{\lambda}) = f(\hat{x}) > a$, tudíž $0 < \hat{\lambda} < 1$

- zřejmě: funkce φ je rovněž polospojité sdola v intervalu $\langle 0, 1 \rangle$

- její derivace ve směru "+1" je:

$$\underline{D}_{+1}^+ \varphi(\lambda) = \underline{D}_{x_2 - x_1}^+ f(x_1 + \lambda(x_2 - x_1))$$

Máme:

Necht

$$\lambda_1^* = \inf \{ \lambda' \in (0, \hat{\lambda}) ; \forall \lambda \in \langle \lambda', \hat{\lambda} \rangle : \varphi(\lambda) > \alpha \}$$

$$x_1^* = \lambda_1^* \cdot x_1 + (1 - \lambda_1^*) \cdot x_2$$

$$\lambda_2^* = \sup \{ \lambda' \in \langle \hat{\lambda}, 1 \rangle ; \forall \lambda \in \langle \hat{\lambda}, \lambda' \rangle : \varphi(\lambda) > \alpha \}$$

$$x_2^* = \lambda_2^* \cdot x_1 + (1 - \lambda_2^*) \cdot x_2$$

Nyní:

- jestliže $\lambda_1^* = 0$, potom $\varphi(0) = f(x_1) \leq \alpha$

- jinak $\varphi(\lambda_1^*) = f(x_1^*) \leq \liminf_{x \rightarrow x_1^*} f(x) \leq \liminf_{\lambda \rightarrow \lambda_1^{*-}} \varphi(\lambda) \leq \alpha$

Obdobně:

- jestliže $\lambda_2^* = 1$, potom $\varphi(1) = f(x_2) \leq \alpha$

- jinak $\varphi(\lambda_2^*) = f(x_2^*) \leq \liminf_{x \rightarrow x_2^*} f(x) \leq \liminf_{\lambda \rightarrow \lambda_2^{*+}} \varphi(\lambda) \leq \alpha$

Tudíž dohromady máme:

$$\begin{aligned} \varphi(\lambda_1^*) &\leq \alpha < \varphi(\hat{\lambda}) \\ \varphi(\lambda_2^*) &\leq \alpha < \varphi(\hat{\lambda}) \end{aligned}$$

odkud $\lambda_1^* < \hat{\lambda} < \lambda_2^*$

Dále, s ohledem na způsob zavedení hodnot λ_1^* a λ_2^* , zřejmě platí:

$$\forall \lambda \in (\lambda_1^*, \lambda_2^*) : \varphi(\lambda) > \alpha$$

$$\text{resp. } f(\lambda x_1 + (1 - \lambda)x_2) > \alpha$$

$$\text{a současně } \alpha \geq f(y) \text{ pro } y = x_1, x_1^*, x_2^*, x_2$$

Tudíž dohromady

$$f(y) < f(x), \text{ kde } x = \lambda x_1 + (1 - \lambda)x_2, \text{ --- pro všechna } \lambda \in (\lambda_1^*, \lambda_2^*)$$

$$\text{a pro všechna } y = x_1, x_1^*, x_2^*, x_2$$

Tedy pro každé $\lambda \in (\lambda_1^*, \lambda_2^*)$, $x = \lambda x_1 + (1-\lambda)x_2$, platí

$$f(y) < f(x) \quad \text{pro } y = x_1, x_1^*, x_2^*, x_2,$$

tudíž podle předpokladu platí

$$\begin{aligned} \underline{D}_{x_1-x}^+ f(x) < 0 & \quad \text{a} \quad \underline{D}_{x_1^*-x}^+ f(x) < 0 & \quad \text{odkud} \quad \underline{D}_{-1}^+ \varphi(\lambda) < 0 \\ \underline{D}_{x_2-x}^+ f(x) < 0 & \quad \text{a} \quad \underline{D}_{x_2^*-x}^+ f(x) < 0 & \quad \text{odkud} \quad \underline{D}_{+1}^+ \varphi(\lambda) < 0 \end{aligned}$$

Tedy dohromady máme:

$$\forall \lambda \in (\lambda_1^*, \lambda_2^*): \underline{D}_{-1}^+ \varphi(\lambda) < 0 \quad \& \quad \underline{D}_{+1}^+ \varphi(\lambda) < 0$$

Ukážeme pomocí věty Rolleovy a pomocí Lagrangeovy věty o stí. hodnotě, že toto není možné:

- zvol $\lambda_1, \lambda_2 \in (\lambda_1^*, \lambda_2^*)$, $\lambda_1 < \lambda_2$

- uvažuj funkci

$$\psi(\lambda) = \varphi(\lambda) - \varphi(\lambda_1) + \frac{\lambda - \lambda_1}{\lambda_2 - \lambda_1} \cdot (\varphi(\lambda_2) - \varphi(\lambda_1))$$

- realizujeme dvě možnosti:

a) $\forall \lambda \in \langle \lambda_1, \lambda_2 \rangle: \psi(\lambda) \geq 0$

- zároveň vidíme, že $\psi(\lambda_1) = 0 = \psi(\lambda_2)$

- tudíž v bodě $\lambda = \lambda_1$ a v bodě $\lambda = \lambda_2$ je globální minimum

- tudíž

$$\underline{D}_{+1}^+ \psi(\lambda_1) \geq 0$$

a

$$\underline{D}_{-1}^+ \psi(\lambda_2) \geq 0$$

$$\underbrace{\underline{D}_{+1}^+ \varphi(\lambda_1)}_{< 0} + \frac{\varphi(\lambda_2) - \varphi(\lambda_1)}{\lambda_2 - \lambda_1} \geq 0$$

a

$$\underbrace{\underline{D}_{-1}^+ \varphi(\lambda_2)}_{< 0} - \frac{\varphi(\lambda_2) - \varphi(\lambda_1)}{\lambda_2 - \lambda_1} \geq 0$$

tudíž

$$\frac{\varphi(\lambda_2) - \varphi(\lambda_1)}{\lambda_2 - \lambda_1} > 0$$

a

$$\frac{\varphi(\lambda_2) - \varphi(\lambda_1)}{\lambda_2 - \lambda_1} < 0$$

spor

$$b) \exists \lambda \in \langle \lambda_1, \lambda_2 \rangle: \psi(\lambda) < 0$$

- funkce ψ je také polospojitá sdola
- tudíž na kompaktním intervalu $\langle \lambda_1, \lambda_2 \rangle$ nabývá svého globálního minima
- minimum necht' je v bodě $\lambda_0 \in \langle \lambda_1, \lambda_2 \rangle$
- protože $\exists \lambda \in \langle \lambda_1, \lambda_2 \rangle: \psi(\lambda) < 0$, zřejmě je $\psi(\lambda_0) < 0$
- dále $\psi(\lambda_1) = 0 = \psi(\lambda_2)$
- tudíž dohromady $\lambda_0 \in (\lambda_1, \lambda_2)$
- tudíž

$$D_{+1}^+ \psi(\lambda_0) \geq 0 \quad ; \quad D_{-1}^+ \psi(\lambda_0) \geq 0$$

$$\underbrace{D_{+1}^+ \psi(\lambda_0)}_{< 0} + \frac{\psi(\lambda_2) - \psi(\lambda_1)}{\lambda_2 - \lambda_1} \geq 0 \quad ; \quad \underbrace{D_{-1}^+ \psi(\lambda_0)}_{< 0} - \frac{\psi(\lambda_2) - \psi(\lambda_1)}{\lambda_2 - \lambda_1} \geq 0$$

$$\text{tudíž} \quad \underbrace{\frac{\psi(\lambda_2) - \psi(\lambda_1)}{\lambda_2 - \lambda_1} > 0 \quad ; \quad \frac{\psi(\lambda_2) - \psi(\lambda_1)}{\lambda_2 - \lambda_1} < 0}_{\text{spor}}$$

Tudíž funkce f je kvazikonvexní,

c. b. d.

poznámka: (více)

Množina M necht' je otevřená.

Jestliže funkce $f: M \rightarrow \mathbb{R}$ je pseudokonvexní,

potom je lokálně kvazikonvexní (v každém bodě).

Návod: Předpokládejme pro spor, že f je pseudokonvexní

$$\forall x \in M \quad \forall y \in M: f(y) < f(x) \Rightarrow D_{y-x}^+ f(x) < 0$$

a že není lokálně kvazikonvexní, tudíž

$$\exists \hat{x} \in M \quad \exists \hat{y} \in M: f(\hat{y}) = f(\hat{x}) \quad \& \quad D_{\hat{y}-\hat{x}}^+ f(\hat{x}) > 0$$

pozn.: To znamená, že právě dokázané lemma lze dokázat jednodušeji (krásnějším důkazem) pomocí poznámky a poslední velké věty.

Ěta: Množina M budeš oteřená a konvekní.

jestlivě funkce $f: M \rightarrow \mathbb{R}$ je pseudokonvekní a polospojité řadola,
potom je explicitně kvazikonvekní.

Důkaz: (nepřímá)

- předpokládáme, že f není explicitně kvazikonvekní:

$$\exists x_1, x_2 \in M, f(x_1) \neq f(x_2), \exists \hat{\lambda}_1, \hat{\lambda}_2 > 0, \hat{\lambda}_1 + \hat{\lambda}_2 = 1: f(\hat{\lambda}_1 x_1 + \hat{\lambda}_2 x_2) \geq \max\{f(x_1), f(x_2)\}$$

líno můžeme předpokládat, že $f(x_1) < f(x_2)$, tudíž $\max\{f(x_1), f(x_2)\} = f(x_2)$

- má níme podle předchozího lemmatu, že f je kvazikonvekní

- tudíž je $f(\hat{\lambda}_1 x_1 + \hat{\lambda}_2 x_2) = \max\{f(x_1), f(x_2)\} = f(x_2)$

- polořme

$$\alpha = \max\{f(x_1), f(x_2)\} = f(x_2)$$

$$\hat{x} = \hat{\lambda}_1 x_1 + \hat{\lambda}_2 x_2$$

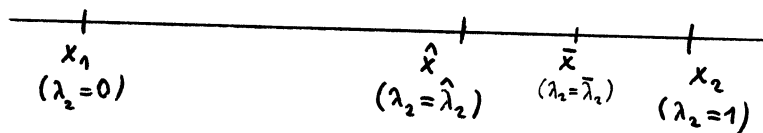
$$\text{níme: } f(x_1) < \alpha = f(\hat{x}) = f(x_2)$$

- uvážíme bod

$$\bar{x} = \bar{\lambda}_1 x_1 + \bar{\lambda}_2 x_2$$

$$\text{pro } \bar{\lambda}_1, \bar{\lambda}_2 > 0, \bar{\lambda}_1 + \bar{\lambda}_2 = 1$$

$$\bar{\lambda}_1 < \hat{\lambda}_1, \bar{\lambda}_2 > \hat{\lambda}_2$$

- protože f je kvazikonvekní, pro body x_1 a \bar{x} platí:

$$\forall \lambda_1, \lambda_2 \geq 0, \lambda_1 + \lambda_2 = 1: f(\lambda_1 x_1 + \lambda_2 \bar{x}) \leq \max\{f(x_1), f(\bar{x})\}$$

tedy i pro volbu

$$\lambda_1 = \frac{\hat{\lambda}_1 - \bar{\lambda}_1}{\bar{\lambda}_2} \quad \text{a} \quad \lambda_2 = \frac{\hat{\lambda}_2}{\bar{\lambda}_2}$$

pak

$$\begin{aligned}
 \lambda_1 x_1 + \lambda_2 \bar{x} &= \frac{\hat{\lambda}_1 - \bar{\lambda}_1}{\bar{\lambda}_2} \cdot x_1 + \frac{\hat{\lambda}_2}{\bar{\lambda}_2} \cdot (\bar{\lambda}_1 \cdot x_1 + \bar{\lambda}_2 \cdot x_2) = \\
 &= \frac{\hat{\lambda}_1 - \bar{\lambda}_1 + \hat{\lambda}_2 \bar{\lambda}_1}{\bar{\lambda}_2} \cdot x_1 + \frac{\hat{\lambda}_2 \bar{\lambda}_2}{\bar{\lambda}_2} \cdot x_2 = \\
 &= \frac{\hat{\lambda}_1 - \bar{\lambda}_1 + (1 - \hat{\lambda}_1) \cdot \bar{\lambda}_1}{\bar{\lambda}_2} \cdot x_1 + \hat{\lambda}_2 \cdot x_2 = \\
 &= \frac{\hat{\lambda}_1 - \hat{\lambda}_1 \bar{\lambda}_1}{\bar{\lambda}_2} \cdot x_1 + \hat{\lambda}_2 \cdot x_2 = \hat{\lambda}_1 \cdot x_1 + \hat{\lambda}_2 \cdot x_2 = x^*
 \end{aligned}$$

tedy

$$\alpha = f(x^*) \leq \max \{ f(x_1), f(\bar{x}) \}$$

- protože $f(x_1) < \alpha$, dostáváme $\alpha \leq f(\bar{x})$
- ovšem f je kvazikonvexní, platí $f(\bar{x}) \leq \max \{ f(x_1), f(x_2) \} = f(x_2) = \alpha$
- tudíž dohromady

$$f(\bar{x}) = f(\bar{\lambda}_1 x_1 + \bar{\lambda}_2 x_2) = \alpha$$

..... pro všechna $\bar{\lambda}_1, \bar{\lambda}_2 > 0, \bar{\lambda}_1 + \bar{\lambda}_2 = 1$
 $\hat{\lambda}_2 \leq \bar{\lambda}_2 \leq 1$

- potom ovšem

$$\underline{D}_{x_1 - \bar{x}}^+ f(\bar{x}) = 0$$

..... kdykoliv $\bar{\lambda}_1, \bar{\lambda}_2 > 0, \bar{\lambda}_1 + \bar{\lambda}_2 = 1$
 $\hat{\lambda}_2 < \bar{\lambda}_2 \leq 1$

^a $f(x_1) < \alpha = f(\bar{x}),$

tudíž funkce f není pseudokonvexní,

c. b. d.

Připomeňme: Necht' M je otevřená množina
 a $f: M \rightarrow \mathbb{R}$ je funkce mající jednostrannou směrovou derivaci $\mathcal{D}_{\vec{v}}^+ f(x^*)$
 v bodě $\underline{x}^* \in M$ v každém směru \vec{v} .
 Jestliže f má v bodě \underline{x}^* lokální minimum,
 potom $\forall \vec{v}: \mathcal{D}_{\vec{v}}^+ f(x^*) \geq 0$

Připomeňme: Necht' množina M je otevřená a konvexní.
 Jestliže funkce f je konvexní [stačí: funkce f má v bodě $x^* \in M$
 směrovou derivaci $\mathcal{D}_{\vec{v}}^+ f(x^*)$
 ve všech směrech \vec{v} &
 & v bodě \underline{x}^* je lokálně konvexní],
 potom platí:
 funkce f má v bodě \underline{x}^* globální minimum $(\Leftrightarrow) \forall \vec{v}: \mathcal{D}_{\vec{v}}^+ f(x^*) \geq 0$.

Definice: Necht' M je otevřená množina a necht' $f: M \rightarrow \mathbb{R}$ je funkce.
 Bod $x^* \in M$ se nazývá účinným minimem funkce f (\Leftrightarrow)
 [effective minimum]
 $\forall \vec{v}: \mathcal{D}_{\vec{v}}^+ f(x^*) \geq 0$

Věta: Necht' M je otevřená množina
 a $f: M \rightarrow \mathbb{R}$ je pseudokonvexní funkce. [stačí: funkce f je
 lokálně
 pseudokonvexní
 v bodě $x^* \in M$.]
 Potom f má v bodě \underline{x}^* globální minimum (\Leftrightarrow)
 $(\Leftrightarrow) \underline{x}^*$ je účinným minimem funkce f .

Důkaz:
 \Rightarrow ... zřejmé ... platí vždy
 \Leftarrow ... zvol bod $x \in M$
 - protože bod \underline{x}^* je účinným minimem, platí $\mathcal{D}_{\underline{x}-\underline{x}^*}^+ f(x^*) \geq 0$
 - protože f je pseudokonvexní v bodě x^* ,
 platí $f(x) \geq f(x^*)$

tudíž v bodě \underline{x}^* je globální minimum, c.l.d.

Poznámka: Jestliže funkce je konvexní, potom je pseudokonvexní.
a má i směrovou derivaci.
jestliže funkce f má směrovou derivaci,
potom platí

$$\underline{D}_{\vec{v}}^+ f(x^*) = \delta_{\vec{v}}^+ f(x^*)$$

Poznámka: Jestliže funkce f má v bodě \underline{x}^* Gâteauxovu derivaci,
potom bod \underline{x}^* je účinným minimem funkce $f \Leftrightarrow$

$$\Leftrightarrow Df(x^*) = 0^T \quad \dots \text{bod } x^* \text{ je stacionární.}$$